

GAUTENGSE DEPARTEMENT VAN ONDERWYS
PROVINSIALE EKSAMEN
NOVEMBER 2020

GRAAD 10

REKENINGKUNDE
VRAESTEL 2

NASIENRIGLYNE

11 bladsye

NASIENBEGINSELS:

1. Strafpunte vir vreemde items is slegs van toepassing indien 'n kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie (geen strafpunte vir misplaaste items nie). Geen dubbelpenaliserings toegepas nie.
2. Strafpunte vir plasing of swak aanbieding (bv. besonderhede) is slegs van toepassing indien die kandidaat punte vir die bedrae vir daardie item verdien het.
3. Volpunte vir korrekte antwoord. Indien die antwoord foutief is, merk die bewerkings wat voorsien is.
4. Indien 'n vooraansuiweringssyfer as 'n finale syfer getoon word, ken die bewerkingspunt toe vir daardie syfer (nie die metode punt vir die antwoord nie). Let wel: as syfers aangedui is in memo vir komponente van bewerkings, dra hierdie nie die metode punt van die finale antwoord ook nie.
5. Tensy anders getoon, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. Indien geen + of – teken of hakie voorsien is nie, aanvaar dat die syfer positief is.
6. Waar aangedui word, ken deelpunte toe om tussen die verskillende kwaliteit van antwoorde van kandidate te differensieer.
7. Waar strafpunte toegepas word, kan die punte vir daardie afdeling van die vraag nie as 'n negatiewe syfer getoon word nie. Waar metode punte toegeken word vir bewerking, moet die nasiener die redelikheid van die bewerking ondersoek voor die punt toegeken word.
8. Bewerking beteken 'kontroleer bewerking'. 'Een deel korrek' beteken bewerking en een deel korrek. Let wel: controleer bewerking moet +, -, x, ÷, wees of per memo.
9. 'Een deel korrek' beteken bewerking en een deel korrek. Waar metode punte toegeken word vir een deel korrek, moet die nasiener die redelikheid van die antwoord ondersoek en ten minste een deel moet korrek wees, voor die punt toegeken word. As 'n syfer 'n metode punt verdien het, word dit beskou as 'een deel korrek'
10. In bewerkings, moet nie punte toeken nie vir bewerking as teller en noemer omgeruil is – hierdie is ook van toepassing op verhoudings.
11. Met die toekenning van metode punte, maak seker dat kandidate nie volpunte kry vir enige item wat foutief is nie, ten minste gedeeltelik. Dui aan met 'n .
12. Wees bedag daarop dat party kandidate geldige alternatiewe buite die memorandum verskaf.

Kodes: f = vreemde item; p = plasing/aanbieding.

VRAAG 1: AARP KONSEPTE EN ALGEMENE GROOTBOEKREKENINGE

1.1 KONSEPTE

1.1.1	inkomste	✓
1.1.2	kosprys	✓
1.1.3	uitgawe	✓
1.1.4	oorspronklike faktuur	✓
1.1.5	duplikaat faktuur	✓

5

1.2

ALGEMENE GROOTBOEK VAN MOLEFI HANDELAARS

BALANSSTAATREKENINGE AFDELING

1.2.1

DT		HANDELSVOORRAAD				B6		KT	
Jun	1	Saldo	a/b	✓ 87 600	Jun	30	Koste van verkope✓	KOJ	✓ 26 250
	30	Bank✓	KBJ	✓ 4 600			Koste van verkope✓	DJ	✓✓ 11 500
		Krediteure-kontrole✓	KJ	✓ 12 800			Krediteure-kontrole✓	KAJ	✓ 800
		Koste van verkope✓	DAJ	✓ 1 125			Onttrekkings✓	AJ	✓ 1 650
		Kleinkas✓	KKJ	✓ 260			Saldo	o/d	69 385
		Skryf-behoefte✓	GJ	✓ 3 200					
				109 585					109 585
Jul	1	Saldo	a/b	☑ 69 385					

Allokeer 2 punte vir folio verwysings – minimum van 3 aan elke kant

- Debietkant ✓
- Kredietkant ✓

23

1.2.2

DT		KREDITEUREKONTROLE			B7		KT		
Jun	30	Bank✓	KBJ	✓22 620	Jun	1	Saldo	a/b	✓38 900
		Korting ontvang✓	KBJ	✓980		30	Totale aankope✓	KJ	✓✓29 200
		Totale afslag✓	KAJ	✓2 800			Joernaal krediete✓	AJ	✓1 420
		Joernaal debiete✓	AJ	✓780					
		Saldo	o/d	42 340					
				69 520					69 520
					Jul	1	Saldo	a/b	☒ 42 340
Allokeer 2 punte vir folio verwysings –minimum van 3 aan elke kant									
<ul style="list-style-type: none"> • Debietkant ✓ • Kredietkant ✓ 									17

45

VRAAG 2: DEBITEURE REKONSILIASIE

2.1.1 Hoekom moet die Debiteurekontrole en Debiteurelys altyd ooreenstem.
Verduidelik in EEN punt.

Allokeer twee punte vir enige aanvaarbare antwoord ✓✓

- Hulle word albei opgestel vanaf dieselfde brondokumente.
- Die Debiteurekontrole is 'n opsomming van die Debiteurelys.

Allokeer een punt vir gedeeltelike korrekte antwoord

2

2.1.2

ALGEMENE GROOTBOEK VAN STEPHAN WINKELS
BALANSSTAATREKENINGE AFDELING

DT		DEBITEUREKONTROLE			B6			KT	
Jul	01	Saldo [212 080- 1 080]	a/b	211 000 ✓✓	Jul	31	Bank en korting toegestaan [224 550 ✓ + 15 000 ✓ + 450 ✓✓]	KOJ	☒ 240 000
	30	Verkope [277 300 + 25 000 ✓ + 7 700 ✓]	DJ	310 000 ☒			Debiteure afslag [8 000 + 1 000]	DAJ	✓✓ 9 000
		Bank (terug- betaling) ✓	KBJ	✓ 5 000			Joernaal krediete	AJ	✓ 2 400
		Joernaal debiete [4 700 ✓ + 100 ☒ *]	GJ	☒ 4 800			Saldo	o/d	279 400
		*Sien Stuurman onder		530 800					530 800
Aug	01	Saldo	a/b	279 400 ☒					
									19

DEBITEURELYS SOOS OP 31 JULIE 2020

NAAM VAN DEBITEUR	BEDRAG
C. Botha (20 600 – 5 000)	✓✓ 15 600
H. Dipho	✓ 12 000
N. Dladla (64 000✓ – 1 000✓ – 1 000✓)	☑ 62 000
D. Mkhize (- 3 200✓ + 3 200 ✓)	*0
E. Mthimkulu (6 500✓ – 900✓✓)	☑ 5 600
L. Nkozi	✓ 73 000
G. Stuurman (13 400✓ + 100✓✓)	☑ 13 500
B. Zunaid (90 000 + 7 700)	✓✓ 97 700
TOTAAL	☑ 279 400

*indien bewerkings nie getoon word nie, allokeer 2 punte tot 'n nul

21

2.1.3 Lys TWEE maatreëls wat Stephan kan implementeer om geld vroeër vanaf debiteure in te vorder.

Allokeer twee punte vir enige aanvaarbare antwoord ✓✓ ✓✓

- Hef rente op agterstallige rekeninge.
- Staan korting toe op vroeë vereffeninge van rekeninge.
- Stuur aanmaningsbriewe/herinneringe/sms'e.

4

46

VRAAG 3: VASTE BATES

3.1 KONSEPTE

3.1.1	Onwaar	✓
3.1.2	Onwaar	✓
3.1.3	Waar	✓
3.1.4	Onwaar	✓

4

3.2 VASTE BATEREGISTER

Bate:	Afleweringervoertuig	Datum aangekoop:	31 Augustus 2018
Grootboek-Rekening:	Voertuie	Aangekoop vanaf	Falcon Motors
Kosprys:	150 000	Waardevermindering metode	20% p.j. op verminderde saldo
BOEKHOUDING VAN WAARDEVERMINDERING			
Datum	Waardevermindering	Opgelope waardevermindering	Drawaarde
28 Feb 2019	✓✓ 15 000	☑ 15 000 kyk waardevermindering	☑ 135 000
29 Feb 2020	☑ ✓27 000	☑ 42 000	☑ 108 000
			8

3.3 VASTE BATE NOTA

3.3.1 Bereken die totale waardevermindering op 29 Februarie 2020.

Ou:

$$R2\,000\,000 - R1\,200\,000 \times 10\% = R80\,000 \checkmark \checkmark \text{ een gedeelte korrek}$$

Nuwe:

$$R90\,000 \checkmark + R25\,000 \checkmark \times 10\% \times 3/12 \checkmark$$

$$= R2\,875 \checkmark \text{ een gedeelte korrek}$$

Totale waardevermindering:

$$R80\,000 + R2\,875 = R82\,875 \checkmark \text{ oorgedra na vaste bate nota}$$

6

3.3.2 Bereken die prys van EEN voertuig

$$\frac{R1\,000\,000}{4} = R250\,000 \checkmark \checkmark$$

2

3.3.3 Bereken die totale waardevermindering op voertuie op 29 Februarie 2020.

Ou:

$$(R1\,000\,000 - R250\,000) \checkmark \times 25\% = R187\,500 \checkmark \checkmark \text{ een gedeelte korrek}$$

Nuwe:

$$R250\,000 \checkmark \times 25\% \times 6/12 \checkmark = R31\,250 \checkmark \checkmark \text{ een gedeelte korrek}$$

Totale waardevermindering:

$$R187\,500 + R31\,250 = R218\,750 \text{ oorgedra na vaste bate nota}$$

5

3.3.4 VASTE BATE NOTA			
	Grond & Geboue	Toerusting	Voertuie
Drawaarde aan die begin van die jaar	✓ 5 500 000	✓ 800 000	375 000
Kosprys	5 500 000	2 000 000	☒ 750 000
Opgelope waardevermindering	0	(1 200 000)	(375 000)
Bewegings			
Toevoegings teen kosprys	✓ 300 000	☒ 115 000 kyk 3.3.1 nuwe bate	3.3.2 ☒ 250 000
Waardevermindering vir die jaar	0	3.3.1 ☒ (82 875)	3.3.3 ☒ (218 750)
Drawaarde aan die einde van die jaar	☒ 5 800 000	☒ 832 125	☒ 406 250
Kosprys	5 800 000	☒ 2 115 000	1 000 000
Opgelope waardevermindering	0	☒ (1 282 875)	☒ (593 750)
			14

VRAAG 4: INTERNE KONTROLE EN ETIEK OP VASTE BATES EN VOORRAAD

4.1.1 Verduidelik hoe John se onetiese gedrag die besigheid finansiell sal affekteer. Voorsien TWEE punte.

Twee punte vir elke aanvaarbare punt ✓✓ ✓✓

- Die misbruik van voertuie sal die onderhoudskoste verhoog.
- Die brandstofkoste sal ook verhoog.
- Die waarde van die bate sal vinniger deprimeer/afneem en die besigheid sal die voertuie vroeër moet vervang as verwag.

4

4.1.2 Voorsien DRIE interne kontrole maatreëls wat deur die eienaar van die besigheid geïmplementeer kan word om die misbruik van voertuie deur werknemers te voorkom.

Twee punte vir elke aanvaarbare punt ✓✓ ✓✓ ✓✓

- Installeer opspoor toestelle.
 - Bestuurders moet 'n logboek hê om rekord te hou van alle kilometers gedoen
 - Die eienaar moet alle reise goedkeur.
 - Aflewering moet vroeg gedoen word.
- (Enige aanvaarbare antwoord)

6

4.1.3 Voorsien TWEE stappe wat teen John geneem kan word vir onetiese gedrag.

Enige drie aanvaarbare stappe ✓✓ ✓✓ ✓✓

- Geskrewe waarskuwing
 - Dissiplinêre verhoor
 - Open 'n saak teen John
- (Enige aanvaarbare antwoord)

Nota: moenie punte gee indien 'n leerder sê dat John afgedank moet word nie

4

4.1.4 Verduidelik DRIE interne kontrole maatreëls wat deur die eienaar geïmplementeer kan word om diefstal van voorraad te voorkom.

Twee punte vir elke aanvaarbare punt

- Verdeling van pligte – elke stoomman het 'n spesifieke taak om te vervul
- Installeer kameras in die stoorkamer
- Stel 'n sekuriteitswag aan by die hek om voorraad teen aflewering notas te kontroleer
(Enige drie aanvaarbare antwoorde) ✓✓ ✓✓ ✓✓

6

Totale Punte
20

TOTAAL: 150